

MARIJA LUGARIĆ,
zastupnica u Hrvatskom saboru

Zagreb, 17. rujna 2026.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: *Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrtu (P.Z. br. 302)*

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrtu (P.Z. br. 302) podnosim sljedeće

AMANDMANE

I. na članak 26.

U članku 26. kojim se mijenja članak 70. u stavku 2. riječi „i neformalnih“ se brišu.

Obrazloženje amandmana:

Predloženim amandmanom brišu se riječi „i neformalnih“ kako bi se jasnije razgraničila djelatnost Majstorske škole kao javne ustanove od neformalnih oblika obrazovanja te osigurala usklađenost odredbe Zakona o obrtu s važećim sustavom obrazovanja i Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom.

Konačnim prijedlogom zakona Majstorska škola definira se kao javna ustanova koja provodi obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za stjecanje kompetencija na razinama 2 i 5 Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Takva odredba Majstorsku školu pozicionira unutar sustava javno priznatih kvalifikacija i obrazovanja te stoga njezina temeljna obrazovna djelatnost mora biti jasno vezana uz formalno obrazovanje i odgovarajuće kurikule koji se provode prema propisanim standardima i dovode do stjecanja kvalifikacija i drugih javno priznatih ishoda.

Važeći Zakon o obrazovanju odraslih razlikuje formalno obrazovanje, neformalno obrazovanje i informalno učenje. Formalno obrazovanje odraslih provodi se u ustanovama koje imaju registriranu djelatnost obrazovanja odraslih, dok se neformalno obrazovanje za stjecanje kompetencija potrebnih za rad uređuje kao poseban oblik obrazovanja, uključujući i programe koji se provode izvan sustava formalnog obrazovanja. Istodobno, isti Zakon predviđa mogućnost vrednovanja ishoda učenja stečenih neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem, što znači da se prethodno stečene kompetencije mogu uključiti u formalni sustav bez potrebe da se neformalno obrazovanje pretvara u formalnu djelatnost ustanove.

Upravo je zato potrebno izbjeći normativno miješanje dvaju različitih instituta.

Ako je namjera Majstorske škole provoditi formalno obrazovanje za stjecanje kvalifikacija na razinama 2 i 5 HKO-a, tada tu osnovnu djelatnost treba jasno odrediti kao formalno obrazovanje. U slučaju kada se želi omogućiti priznavanje znanja i kompetencija koje je osoba prethodno stekla kroz neformalne oblike obrazovanja ili informalnim učenjem, za to već postoje odgovarajući mehanizmi u sustavu obrazovanja odraslih, osobito vrednovanje prethodno stečenih ishoda učenja.

Takvo razgraničenje važno je i zbog osiguranja kvalitete. Formalno obrazovanje koje dovodi do stjecanja kvalifikacije podliježe unaprijed utvrđenim obrazovnim standardima, uvjetima za izvođenje, vrednovanju ishoda učenja i sustavu osiguranja kvalitete. Uvrštavanjem neformalnog obrazovanja u istu odredbu kojom se Majstorska škola definira kao javna ustanova za stjecanje kvalifikacija otvara se prostor za nejasno razlikovanje obrazovnih aktivnosti koje dovode do javno priznate kvalifikacije od aktivnosti kojima se stječu pojedine kompetencije, ali same po sebi ne predstavljaju formalnu kvalifikaciju.

Osim toga, takva je izmjena važna radi jasnog povezivanja Majstorske škole sa sustavom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Zakon o obrazovanju odraslih već razlikuje formalne programe za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja i kvalifikacija od neformalnih programa obrazovanja za stjecanje kompetencija potrebnih za rad.

Brisanjem riječi „i neformalnih“ stoga se ne onemogućuje priznavanje prethodno stečenih znanja i kompetencija, niti se dovodi u pitanje mogućnost provođenja drugih oblika cjeloživotnog učenja. Naprotiv, ovim se amandmanom postiže jasno razgraničenje formalnog obrazovanja koje Majstorska škola provodi kao javna ustanova od drugih oblika učenja i stjecanja kompetencija koji su već uređeni posebnim propisima.

Na taj se način sprječava pojmovna i normativna nejasnoća te se osigurava da se javna ustanova koja izdaje javno priznate kvalifikacije razvija unutar jasno definiranog sustava obrazovanja, s jednakim standardima kvalitete i odgovarajućim mehanizmima osiguranja kvalitete.

II. na članak 27.

U članku 27. u dodanom članku 70.a stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Kurikulare za stjecanje obrazovanja u Majstorskoj školi odlukom donosi ministar nadležan za obrazovanje na prijedlog Hrvatske obrtničke komore i uz mišljenje ministarstva nadležnog za obrt.“

U stavku 2. i 3. dodanog članka 70.a riječi „programima“, „program“ i „programa“ zamjenjuju se riječima „kurikulumima“, „kurikulum“ i „kurikuluma“.

Obrazloženje amandmana:

Predloženim amandmanom uređuje se nadležnost za donošenje kurikuluma Majstorske škole te se terminološki usklađuju odredbe članka 70.a s kurikularnim pristupom u strukovnom obrazovanju i sustavom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Konačni prijedlog zakona predviđa da programe temeljem kojih se stječe obrazovanje u Majstorskoj školi odlukom donosi ministar nadležan za obrt na prijedlog Hrvatske obrtničke komore. Istodobno, sam Konačni prijedlog zakona u drugim odredbama potvrđuje da se strukovno obrazovanje uređuje kroz strukovne kurikulume te da u njihovom donošenju ključnu ulogu ima ministar nadležan za obrazovanje. Tako se predloženim člankom 54. Zakona o obrtu propisuje da se strukovno obrazovanje izvodi prema strukovnom kurikulumu, a strukovni kurikulum donosi ministar nadležan za obrazovanje na prijedlog agencije nadležne za strukovno obrazovanje.

Takvo rješenje potvrđuje da u istom zakonu nije opravdano za jednu vrstu obrazovanja koja dovodi do stjecanja kvalifikacija uspostavljati potpuno drukčiji model donošenja obrazovnih sadržaja, u kojem bi konačnu odluku donosio ministar nadležan za obrt, bez formalno propisane uloge ministra nadležnog za obrazovanje.

Zakon o strukovnom obrazovanju strukovno obrazovanje izrijeком veže uz nacionalne i strukovne kurikulume, a strukovni kurikulum donosi ministar nadležan za obrazovanje. U suvremenom sustavu strukovnog obrazovanja kurikulum je vezan uz ishode učenja, standarde zanimanja, standarde kvalifikacija i mogućnosti horizontalne i vertikalne prohodnosti.

Stoga se predloženim amandmanom uspostavlja jasna podjela odgovornosti između potreba gospodarstva i odgovornosti države za obrazovni sustav. Hrvatska obrtnička komora, kao predstavnik obrtništva, treba imati ključnu ulogu u definiranju potreba struke i predlaganju sadržaja koji odgovaraju stvarnim potrebama obrtnika i tržišta rada. Ministarstvo nadležno za obrt treba sudjelovati u oblikovanju tih sadržaja i osigurati povezanost s potrebama gospodarstva. Međutim, kada se na temelju tih potreba donosi kurikulum kojim se stječe javno priznata kvalifikacija, konačna odgovornost za obrazovni standard mora biti na ministru nadležnom za obrazovanje.

Predloženim rješenjem stoga se uvodi model svojevrsnog dvostrukog ključa: Hrvatska obrtnička komora predlaže kurikulume, ministarstvo nadležno za obrt daje svoje mišljenje iz perspektive potreba gospodarstva i obrtništva, a ministar nadležan za obrazovanje donosi konačnu odluku o kurikulumu kao obrazovnom aktu.

Takav model istodobno čuva snažnu ulogu obrtništva u kreiranju obrazovanja potrebnog za razvoj struke i osigurava da javno priznate kvalifikacije budu uređene unutar jedinstvenog sustava obrazovanja Republike Hrvatske.

Posebno je važno da se pitanje kurikuluma promatra u kontekstu razina 2 i 5 HKO-a koje Konačni prijedlog zakona izrijeком veže uz Majstorsku školu. Riječ je o kvalifikacijama koje moraju biti razumljive i usporedive unutar hrvatskog sustava kvalifikacija, pa način njihova stjecanja ne može biti odvojen od obrazovnih standarda i metodologije prema kojoj se uređuju druge kvalifikacije iste razine. Zakon o obrazovanju odraslih pritom izrijeком obuhvaća formalne programe za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja i kvalifikacija na razinama od 1 do 5 HKO-a, dok obrazovanje odraslih povezuje i s propisima kojima se uređuju srednje obrazovanje i strukovno obrazovanje.

Drugi dio amandmana odnosi se na terminološko usklađivanje odredbe članka 70.a. Zamjena pojmova „program“, „programi“ i „programa“ pojmovima „kurikulum“, „kurikulumi“ i „kurikuluma“ potrebna je radi nomotehničke i sustavne usklađenosti Zakona o obrtu s važećom obrazovnom terminologijom koja se temelji na ishodima učenja i jasno definiranim elementima kvalifikacije. U važećem sustavu strukovnog obrazovanja upravo je kurikulum temeljni dokument za stjecanje kvalifikacija na razinama 2 do 5 HKO-a, pa korištenje različitog nazivlja u Zakonu o obrtu nepotrebno stvara dojam da Majstorska škola predstavlja zaseban obrazovni sustav s vlastitim pravilima.

Konačno, sadržaj koji Konačni prijedlog zakona u članku 70.a stavcima 2. i 3. propisuje za „program“ po svojoj je strukturi upravo sadržaj kurikularnog dokumenta: utvrđuju se skupovi ishoda učenja, načini njihove provjere, oblici izvođenja, trajanje, uvjeti za izvođenje, uvjeti za upis, plan provedbe i sadržaj po strukovnim modulima odnosno ishodima učenja te potrebne kvalifikacije osoba koje izvode programe.

Terminološko usklađivanje zato nije samo pitanje naziva. Ono jasno pokazuje da se obrazovanje u Majstorskoj školi mora planirati, izvoditi i vrednovati prema istim temeljnim načelima na kojima počiva suvremeni sustav (strukovnog) obrazovanja Republike Hrvatske.

Predloženi amandman tako osigurava dvije stvari koje su ključne za Majstorsku školu: struka dobiva snažnu i izravnu ulogu u oblikovanju kurikuluma, dok obrazovni sustav zadržava odgovornost za konačni obrazovni standard.

Time se Majstorska škola ne izdvaja iz sustava strukovnog obrazovanja, već se njezina posebnost i potrebe obrtništva ugrađuju u postojeći sustav kvalifikacija, ishoda učenja i osiguranja kvalitete.

Cilj amandmana stoga je osigurati pravnu, obrazovnu i terminološku usklađenost Zakona o obrtu s propisima kojima se uređuju strukovno obrazovanje, obrazovanje odraslih i Hrvatski kvalifikacijski okvir, uz istodobno očuvanje ključne uloge Hrvatske obrtničke komore u oblikovanju obrazovanja koje odgovara stvarnim potrebama hrvatskog obrtništva.

Marija Lugarić